

EEN GOED JEUGDBELEID IS ESSENTIEEL VOOR ELKE VERENIGING!

(door Ivo Kouwenhoven)

Regelmatig lees ik advertenties: Dirigent gezocht. Dan volgen er een aantal zinnen met informatie over de vereniging en tot slot nog een kort zinnetje met de vraag of de dirigent ook het jeugdorkest ernaast wil gaan leiden. Waarom wordt er bovenaan de advertentie niet gezet: *Dirigent gezocht voor zowel het (zgn.) A-orkest als het jeugdorkest?*

Een aantal jaren geleden werd ik benaderd met de vraag om een jeugdorkest te gaan dirigeren. De fanfare was Nederlands Kampioen geworden en ze zochten een dirigent speciaal voor het jeugdorkest. Na de eerste kennismaking zei de voorzitter de voor mij legendarische woorden: “Dat de club Nederlands Kampioen is geworden is natuurlijk fantastisch, maar de taak om het jeugdorkest te dirigeren is net zo belangrijk”. U begrijpt.....een man naar mijn hart, want hij heeft gelijk. De trein die muziekvereniging heet moet immers blijven rijden. Als er van onder af aan geen goede doorstroming is, houden die hoge punten op concoursen ook een keer op. Voor een goede doorstroming is een goed jeugdbeleid essentieel. Het bestuur zal regelmatig met de docenten en dirigenten die aan de vereniging verbonden zijn moeten vergaderen zodat men weet wat er speelt in alle geledingen. Door een tijdsbestek te maken van elke afzonderlijke leerling kan er ongeveer berekend worden wie wanneer zal doorstromen naar het jeugdorkest of het A-orkest. Mocht er om een bepaalde reden van af worden geweken kan er altijd bijgestuurd worden.

Verder is het niet altijd de vraag: “Hoe krijgen we nieuwe jeugdleden?” , maar minstens even belangrijk is de vraag: “Hoe houden we de aanwezige jeugdleden vast?”

Het antwoord is samen te vatten in **BETROKKENHEID!**

Betrokkenheid bestaat uit:

- Begeleiden
- Enthousiasmeren
- Verantwoordelijkheid

Begeleiden

Vanaf dag 1 moet de leerling ondervinden dat hij/zij niet alleen zijn/haar weg hoeft te zoeken binnen de vereniging, maar dat er verschillende mensen zijn die voor hem/haar klaarstaan. Elke leerling (en ouders) heeft vragen zoals: bij wie moet ik wezen als er iets aan mijn instrument mankeert? Wie zorgt er voor bladmuziek? Bij wie moet ik de contributie betalen? enz. Dit zijn vnl. praktische zaken, maar zeker niet onbelangrijk.

Voorkom, als muzikanten eenmaal in het jeugdorkest mogen meespelen, dat het voelt alsof ze in het diepe worden gegooid zonder zwembandjes. Óf ze verzuipen doordat ze het niet kunnen volgen en zeggen spoedig hun lidmaatschap op óf men geeft ze een stukje begeleiding waardoor ze kunnen volgen wat er tijdens de repetitie gebeurt. De muzikant zou in dat geval naast een gevorderde muzikant neergezet moeten worden. Vertel deze ‘begeleider’ van te voren wat zijn/haar taak is. Dit zal er niet alleen toe leiden dat de beginnende muzikant weet wat er gebeurt, maar ook dat de begeleider zal uitgroeien tot een handige muzikant. Hij/zij heeft tenslotte een docerende taak.

Enthousiasmeren

De doorstroming naar een jeugdorkest brengt vaak twee problemen met zich mee:

- 1) Als er nieuwe muzikanten bij het jeugdorkest komen wordt het niveau van het orkest naar beneden bijgesteld. Dit is echter de omgekeerde wereld, want de kinderen die er al zitten moeten juist verder!
- 2) Bij veel verenigingen mag een leerling in het jeugdorkest meespelen als het A-examen is afgelegd. De tijdsduur naar het A-examen is lang en daarop haken een hoop kinderen voortijdig af.

Het enthousiasmeren moet dus zowel voor gevorderde als beginnende muzikanten plaatsvinden. Dit gaat als volgt: In het traject voor het A-examen gaat de leerling eens per maand in het jeugdorkest meespelen. De dirigent maakt geschikte partijen welke in het beginstadium uit hele en halve akkoordnoten bestaan. Zo leert de leerling al in een vroeg stadium het plezier van samenspelen ervaren. Als de leerling wat verder is krijgt hij /zij de originele partij. In eerste instantie worden er bij een lastige passage een paar noten weggelaten. Naar mate de leerling zich ontwikkelt, gaat hij /zij steeds meer noten van die passage spelen. Zo krijg je erg handige lezers in het jeugdorkest!

Ook het aandragen van muziek door de kinderen kan enthousiasmerend werken mits de dirigent daarvoor open staat. Laat de kinderen niet alleen vertellen wat er in de top 10 staat en welke zij graag willen spelen, maar laat ze op websites kijken van verschillende muziekuitleveringen. Geef ze daarbij een gradatie mee die voor hun jeugdorkest van toepassing is. Zo leren ze steeds meer de wereld van de hfabra-muziek kennen en zullen zich daarbij betrokken weten.

Verantwoordelijkheid

Een muziekvereniging is niet alleen een plek waar een kind zich op zijn/haar niveau kan ontplooien tot een volwaardig muzikant, maar het is ook een

belangrijke ontmoetingsplaats. Als een kind zich veilig en dus betrokken voelt bij een muziekvereniging zal hij/zij daar vanzelf ook positieve energie in steken. Kinderen willen graag een stuk verantwoordelijkheid krijgen. Binnen een vereniging zijn er altijd taken die door hen ingevuld kunnen worden: stoelen klaarzetten voor een repetitie, meehelpen het slagwerk opbouwen, flyers ontwerpen voor concerten, een naam verzinnen voor het jeugdorkest, presentielijst bijhouden, enz.

Ook de dirigent is verantwoordelijk en wel voor de muzikale groei van iedere muzikant.

Laat dus niet altijd de 'cracks' uit het jeugdorkest soleren. Ga ook niet altijd voor de beste 'sound'. Dat is allemaal korte termijn politiek! Laat de verlegen jongen op tenor sax ook eens een solo spelen. Vertel het meisje op de klarinet dat de 5^e noot die mis ging er niet toe doet, maar dat de eerste 4 noten die ze speelde erg mooi waren. Geef de kinderen de ruimte om te groeien.

Het jeugdorkest is een vervolg op de les en een voorbereiding voor het A-orkest. Laat de kinderen niet alleen 'leuke liedjes' spelen, maar leer ze de fascinerende wereld achter de noten ontdekken. Leer ze kijken door de ogen van een componist. Waarom staat die noot daar? Wat voor functie heeft die noot? Analyseer het muziekstuk met hen. Zo komt de voor kinderen vaak stoffige theorie tot leven. Notenspel kan iedereen leren, maar bij muziek maken komt echter meer kijken.

Als ik een advertentie zou plaatsen komt daarin te staan:

Dirigent voor het jeugdorkest gezocht die beschikt over een enorme trukendoos.